

Силабус курсу

Адміністративне судочинство

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань 08 «Право»

Спеціальність 081 «Право»

Освітньо-професійна програма «Право»

Дні занять:

Консультації:

Рік навчання: IV, Семестр: 7

Кількість кредитів: 4 Мова викладання: українська

Керівниця курсу

к.ю.н., доцентка, доцентка кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права

Мар'яна ВЕРБИЦЬКА

Контактна інформація vmv_353@ukr.net, +380678104171

Опис дисципліни

Навчальна дисципліна «Адміністративне судочинство» охоплює широке коло суспільних правовідносин, які пов'язані із здійсненням своєї діяльності суб'єктами публічної адміністрації. Практичне значення курсу пов'язане з вивченням порядку реалізації та захисту основних прав та обов'язків громадян у сфері державного управління, застосування заходів адміністративної відповідальності за скоєння адміністративних правопорушень, підстав і стадій адміністративного процесу, а також виробленням вміння застосовувати чинне законодавство при вирішенні проблем регулювання адміністративних правовідносин та основних засад адміністративного судочинства.

По завершенню вивчення дисципліни «Адміністративне судочинство» студенти можуть тлумачити та застосовувати діюче адміністративне законодавство; правильно використовувати в практичній діяльності методи державного управління; готувати акти державного управління та приймати управлінські рішення, юрисдикційні та інші акти; здійснювати функції по забезпеченню законності в державному управлінні, при розгляді справ про адміністративні правопорушення.

Структура курсу

Години	Тема	Результати навчання	Завдання
--------	------	---------------------	----------

(лек. / сем.)			
2 / 2	1. Організація, завдання, основні засади та форми адміністративного судочинства	З'ясування особливостей організації адміністративного судочинства, основних засад адміністративного судочинства та його форм, передбачених КАС України	Тести, опитування, есе
2 / 2	2. Адміністративна юрисдикція	Опанування знаннями про предметну, суб'єктну та територіальну юрисдикцію адміністративних спорів	Тести, опитування, практ. завдання
2 / 2	3. Суд та учасники судового процесу	Дослідити права та обов'язки сторін в адміністративному процесі, порядок участі свідків, третіх осіб та роль інших учасників адміністративному судочинстві	Тести, опитування, практ. завдання, есе
2 / 2	4. Докази та доказування	З'ясувати поняття доказування та доказів, їх класифікацію та заходи їх забезпечення.	Тести, опитування, практ. завдання, есе
2 / 2	5. Характеристика загальних інститутів адміністративного судочинства (строки, судові витрати, забезпечення позову тощо)	З'ясувати основні поняття строків, судових витрат, заходів процесуального примусу, фіксування судового процесу, забезпечення позову в адміністративному судочинстві	Тести, опитування, практ. завдання
2 / 2	6. Звернення до адміністративного суду	Дослідити та закріпити правила щодо звернення з позовом до адміністративного суду та процесуальні можливості суду на цій стадії	Тести, опитування, практ. завдання
2 / 2	7. Проведення у суді першої інстанції	З'ясувати особливості провадження в суді першої інстанції	Тести, опитування, практ. завдання

2 / 2	8. Спрошене та письмове провадження	Проаналізувати особливості розгляду справ у порядку спрощеного позовного провадження з викликом сторін чи без такого виклику, письмового провадження	Тести, опитування, практ. завдання
2 / 2	9. Особливості розгляду окремих категорій адміністративних справ	Проаналізувати особливості розгляду справ у порядку спрощеного позовного провадження з викликом сторін чи без такого виклику, письмового провадження, типових справ	Тести, опитування, практ. завдання
2 / 2	10. Апеляційне провадження	Вивчити порядок звернення з апеляційною скаргою, повноваження апеляційної інстанції, постанови апеляційного суду	Тести, опитування, практ. завдання
2 / 2	11. Касаційне провадження	Вивчити порядок звернення з касаційною скаргою, повноваження касаційної інстанції, постанови КАС	Тести, опитування, практ. завдання
2 / 2	12. Перегляд судового рішення у зв'язку з нововиявленими та виключними обставинами	З'ясувати зміст нововиявлених та виключних обставин, порядок перегляду справ за такими обставинами	Тести, опитування, практ. завдання
2 / 2	13. Виконання судових рішень в справах адміністративного судочинства	Розуміти суть виконання судових рішень, порядок виконання, види відповідальності за невиконання судового рішення	Тести, опитування, практ. завдання

Рекомендовані джерела інформації:

1. Dicey A. V. Introduction to the study of the law of the constitution. 5th ed. London: Macmillan, 1897.
2. Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodekss. URL: <https://likumi.lv/doc.php?id=89648>
3. Report on Independence and Accountability of the Judiciary? Adopted by General Assembly of the ENCJ Hjme 13 June 2014 https://www.encj.eu/images/stories/pdf/workinggroups/independence/encj_report_independence_accountability_2014_2015_adopted_ga_corr_2016.pdf
4. UN Draft Universal Declaration on the Independence of Justice (“Singhvi Declaration”) (referenced by UN Commission on Human Rights, resolution 1989/32). URL: <http://icj.wpengine.netdna-cdn.com/wp-content/uploads/2014/03/SR-Independence-ofJudges-and-Lawyers-Draftuniversal-declaration-independence-justice-SinghviDeclarationinstruments-1989-eng.pdf>.
5. Адміністративне процесуальне право: Навч. посібник / кол. авт.; за заг.ред. Т.П. Мінки. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 201. 320 с.
6. Адміністративне судочинство України: теорія та практика: монографія / кол. авт.; за заг. ред. О.М. Нечитайла. К.: ВАІТЕ, 2018. 288 с. URL: https://www.researchgate.net/profile/YuliyaSerebryakova/publication/323830030_V1S1J_ADMINISTRATIVNIJ_SUP_UKRAINI_ADMINISTRATIVNE_SUDOCINSTVO_UKRAINI_TEORIA_TA_PRAKTIKA_Monografia/links/5aad1578458515e3e7cade/VISU-ADMINISTRATIVNIJ-SUD-UKRAINI-ADMINISTRATIVNE-SUDOCINSTVO-UKRAINI-TEORIA-TA-PRAKTIKA-Monografia.pdf
7. Адміністративний процес України (у схемах): навчальний посібник / М. М. Бурбика, М. В. Колеснікова, А. В. Солонар. Суми: Сумський державний університет, 2019. 108 с.
8. Бандурка, О. М. Адміністративний процес України: монографія. Харків: ХНУВС-Майдан, 2019. 422 с. http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/7669/Bahdurka_admin_proces_2019.pdf?sequence=1&isAllowed=y
9. Бевзенко В.М., Смокович М.І. Адміністративний процес України: теорія, практика. К.: Дакор, 2022, 500 с.
10. Бойко В. Я. Зразки процесуальних документів в господарському та адміністративному судочинстві. К.: Дакор. 2018 рік. 256 с.
11. Вербіцька М., Ботвинник В. Електронні докази як новий вид доказів у адміністративному судочинстві. *Актуальні проблеми правознавства*. Випуск 1 (21) 2020. С. 48-52.
12. Вербіцька М., Гоголь А. Деякі аспекти запровадження електронного суду в адміністративному судочинстві. *Актуальні проблеми правознавства*. Випуск 1 (21) 2020 С. 52-58.
13. Вербіцька М., Семенюк В. Межі адміністративної юрисдикції: спірні питання. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 3 (2020). С. 200-203.
14. Вербіцька М. Заборона свавілля суб’єктів владних повноважень крізь призму практики ЄСПЛ. Україна в умовах реформування правової системи: сучасні реалії та міжнародний досвід: *Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції, м. Тернопіль, Західноукраїнський національний університет, 16-17 квітня 2021 р.* Тернопіль: Університетська думка, 2021. С. 56-58.
15. Вербіцька М., Балик В. Деякі аспекти розгляду справ з приводу рішень, дій чи бездіяльності органу державної виконавчої служби, приватного виконавця в адміністративному судочинстві *Актуальні проблеми правознавства*. Випуск 4 (28). 2021 С. 25-31.
16. Вербіцька М., Боднарчук Л. Суб’єкт владних повноважень як позивач в адміністративних справах. *Актуальні проблеми правознавства*. Випуск 4 (28) 2021. С. 31-38.

17. Вербіцька, М. В., Блащак А. Експерт у галузі права як учасник в адміністративному судочинстві. *Права людини в Україні: минуле, сьогодення, майбутнє: тези доп. учасників II Всеукр. наук.-практ. конф.* Харків, 10 груд. 2021 р. С. 187-189.
18. Вербіцька М. Деякі аспекти становлення адміністративного судочинства в Україні: *Матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф. Інноваційний потенціал та правове забезпечення соціально-економічного розвитку України: виклик глобального світу, 19-20 травня 2022 р. / Полт. ін-т економіки і права ЗВО «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»; ред. колег.: Н. Мякушко (голова), Р. Шаравара, Р. Басенко та ін.; відп. ред. Р. Басенко. Полтава: ППЕП, 2022. С. 135-137.*
19. Вербіцька М. В. Деякі аспекти оскарження постанови про притягнення до адміністративної відповідальності. *Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. «Європейський вибір України, розвиток науки та національна безпека в реаліях масштабної військової агресії та глобальних викликів XXI століття» (до 25-річчя Національного університету «Одеська юридична академія» та 175-річчя Одеської школи права) : у 2 т. (м. Одеса, 17 червня 2022 р.) / за загальною редакцією С. В. Ківалова. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. Т. 2. С. 32-36.*
20. Вербіцька М. Захист суб'єктів господарювання в адміністративному судочинстві у спорах щодо включення підприємств до переліку ризикових платників податків. *Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Україна в умовах реформування правової системи: сучасні реалії та міжнародний досвід».* (м. Тернопіль, 28 квітня 2023 р.), ЗУНУ, 2023. С. 42-45.
21. Навчально-методичний посібник для самостійної роботи та практичних занять з навчальної дисципліни «Судочинство в адміністративних судах» для студентів магістратури денної форми навчання / уклад.: Н. Б. Писаренко, І. В. Бойко, О. О. Марченко та ін. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2018. 60 с.
22. Науково-практичний коментар Кодексу адміністративного судочинства України. Станом на 02.09.2019 р. / Під ред. Д. Журавльова. К. Вид «Професіонал». 2019. 416 с.
23. Огляд судової практики Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду (актуальна практика). Рішення, внесені до ЄДРСР, за грудень 2020 р. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/VSS00561?an=1>
24. Остапович В. П., Кихтюк Р. М. Правові засади процесуального статусу сторін в адміністративному судочинстві. Видавничий дім «Гельветика». 2020. ISBN: 978-966-992-158-1. URL: <https://oldiplus.ua/rus/pravo/pravovi-zasadi-procesualnogo-statusu-storin-y-administrativnomu-sudochinstvi/>
25. Писаренко Н. Б. Засади адміністративного судочинства (сучасний український кон-текст): монографія. URL: https://pravo-izdat.com.ua/image/data/Files/599/3/Zasadi%20administrativnogo%20sudochinstva_vnutri.pdf
26. Пчелін, В. Б. Організація адміністративного судочинства України: правові засади: монографія. Харків: ТОВ «У справі», 2017. 488 с. URL: <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/4519/Orhanizatsiia%20administrativnogo%20sudochinstva%20Ukraini%20pravovi%20zasady%20Monografii%20Pchelin2017.pdf?sequence=4&isAllowed=y>

Законодавство:

1. Засади державної політики України в галузі прав людини: затв. Постановою Верховної Ради України від 17.06.1999 р. № 757-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/757-14#Text>
2. Кодекс адміністративного судочинства України. Відомості Верховної Ради України. 2005. № 35–36, № 37. Ст. 446. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>.

3. Кодекс про адміністративні правопорушення України від 07.12.1984 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/80731-10> <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80732-10#Text>
4. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (зі змінами, внесеними Протоколом № 11) : Рада Європи, Рим, 4.11.1950 р. (Конвенцію ратифіковано Законом України № 475/97-ВР від 17.07.97). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
5. Конституція України від 28.06.1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show>
6. Митний кодекс України від 13.03.2012 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>
7. Питання оплати послуг та відшкодування витрат адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу: Постанова Кабінету Міністрів України від 17 вересня 2014 р. №465 URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/465-2014-%D0%BF>.
8. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 5.07.2012 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>
9. Про виконавче провадження: Закон України від 02.06.2016 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19#Text>
10. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23.02.2006 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 30. Ст. 260.
11. Про Вищий антикорупційний суд: Закон України від 07.06.2018 № 2447- VIII. Відомості Верховної Ради, 2018, № 24, Ст.212. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2447-19>.
12. Про Вищу раду правосуддя : Закон України від 21 грудня 2016 року № 1798 -VIII. URL: / <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-19>.
13. Про відновлення довіри до судової влади в Україні : Закон України від 08.04.2014 № 1188- VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
14. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів : Закон України» від 23.12.1993року.URL:<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3781-12>
15. Про доступ до судових рішень : Закон України від 22.12.2005 № 3262- IV. Відомості Верховної Ради України, 2006, №15, Ст. 128. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/card/3262-15>.
16. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22.05.2003 № 851- IV. Відомості Верховної Ради України, 2003, № 36, Ст.275. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15>.
17. Про забезпечення права на справедливий суд: Закон України від 12 лютого 2015 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/192-19>.
18. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII. URL. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1475366>.
19. Про Конституційний Суд України : Закон України від 13 липня 2017 року № 2136-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19>
20. Про Концепцію судово-правової реформи в Україні : постанова Верховної Ради України від 28.04.1991 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 30. Ст. 426.
21. Про ліквідацію апеляційних адміністративних судів та утворення апеляційних адміністративних судів в апеляційних округах : Указ Президента України № 455/2017 від 29.12.2017 р. URL: <http://www.president.gov.ua/documents>
22. Про прокуратуру : Закон України від 14 жовт. 2014 р. №1697-VII URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18>.
23. Про судовий збір (анг. On Court Fee): Закон України від 08.07.2011 № 3674-VI. Відомості Верховної Ради України, 2012, № 14, Ст.87
24. Про судову експертизу: Закон України від 25 лютого 1994 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12>.

25. Про судоустрій і статус суддів від 02.06.2016 № 1402-УІІ. Відомості Верховної Ради, 2016, №31, Ст.545. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>.

Інтернет-ресурси

1. <http://rada.gov.ua> – Законодавство України
2. <https://ccu.gov.ua> – Конституційний Суд України
3. <http://echr.coe.int> – Європейський суд з прав людини
4. <https://supreme.court.gov.ua> – Верховний Суд
5. <https://reyestr.court.gov.ua> – Єдиний державний реєстр судових рішень

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-20 балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

- **Політика щодо академічної доброчесності:** Використання друкованих і електронних джерел інформації під час контрольних заходів та екзаменів заборонено.

- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Заліковий модуль 4
20%	20%	20%	40%
1. Усне опитування під час заняття (8 тем по 5 балів = 40 балів). 2. Письмова робота = 60 балів.	1. Усне опитування під час заняття (5 тем по 6 балів = 30 балів). 2. Письмова робота = 70 балів.	1. Активна участь у тренінгах, презентації та самопрезентації = 20 балів. 2. Написання КПЗ, на основі сформованих індивідуальних завдань = 50 балів. 3. Захист КПЗ = 30 балів.	1. Тестові завдання (25 тестів по 2 бали за тест) – макс. 50 балів. 2. Завдання 1 – макс. 25 балів. 3. Завдання 2 – макс. 25 балів.

Шкала оцінювання студентів:

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	відмінно
B	85-89	добре
C	75-84	добре

D	65-74	задовільно
E	60-64	достатньо
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом